

0-6 YAŞ ÇOCUĞU OLAN BABALARIN BABALIK ROLÜ ALGISI VE İLİŞKİLİ FAKTÖRLER

THE PERCEPTION OF FATHER'S ROLE AND RELATED FACTORS OF 0-6 YEAR OLD

Nükhet Kırığ¹, İsmail Çakır²

¹Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği
Anabilim Dalı
ORCID ID: 0000-0001-8223-2996

²Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları
Hastanesi
ORCID ID: 0000-0001-6754-7594

Yazışma Adresi:

Nükhet KIRAĞ
Aydın Adnan Menderes Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi, Halk Sağlığı Hemşireliği
Ab. D. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi
Merkez Kampüsü, Kepez Mevkii Efeler,
AYDIN/TÜRKİYE
E-posta: nukhetkirag@gmail.com

Gönderim Tarihi: 13 Şubat 2019
Kabul Tarihi: 23 Temmuz 2019

Balikesir Sağlık Bilimleri Dergisi
ISSN: 2146-9601
e-ISSN: 2147-2238

bsbd@balikesir.edu.tr
www.bau-sbdergisi.com

ÖZ

GİRİŞ ve AMAÇ: Bu araştırma Aydın il merkezinde 0-6 yaş çocuğa sahip olan babaların babalık rolü algısı ve bununla ilişkili faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM: Bu araştırma tanımlayıcı tipte planlanmıştır. Araştırma verileri Ekim–Aralık 2018 tarihleri arasında 0-6 yaş arası çocuğu olan 188 babadan elde edilmiştir. Örneklem seçiminde olasılıksız örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi (0-6 yaş çocuğu olan babalar) kullanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanmasında “Sosyodemografik Özellikler Formu” ve “Babalık Rolü Algı Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler, SPSS 20 paket programında yüzdeler dağılımlar, ortalama, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR: Araştırmaya katılan babaların %42.6’sı 31-36 yaş grubunda, %88.8’i çekirdek aile, %45.7’si 6-10 yıldır evli, %39.9’u işçi, %64.9’u 1-2 çocuğa sahip, %55.9’unun ilk baba olma yaşı 18-25 arasında, %57.4’ü babalıkla ilgili bilgi almamıştır. BRAÖ puan ortalaması ile aile tipi, ilk kez baba olma yaşı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p<0.05$). BRAÖ puan ortalaması ile eğitim durumu, yaş grubu, evlilik süresi, meslek, yaşanan yer, eşinin eğitim durumu, ilk kez baba olma yaşı, kendi babası ile ilişkisi, babalık ile ilgili bilgi alma ve bilgi alma kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

SONUÇ: Babalık rolü algısı ile ilk kez baba olma yaşı, aile tipi arasında ilişki olduğu belirlenmiştir.

ANAHTAR KELİMELE: Babalık rolü, Babalık rolü algı ölçeği, aile, çocuk.

ABSTRACT

BACKGROUND and AIM: Organ-tissue transplant is transferring a functional organ or tissue taken from another living organism or cadaver, instead of an organ-tissue that can not function in the body. In this study, it was aimed to evaluate the knowledge level and behaviors about blood and organ donation in students and staff of Karamanoğlu Mehmetbey University.

MATERIAL and METHOD: This research was planned as descriptive type. Research data were obtained from fathers who had children between the ages of 0-6 between October- December 2018. The sampling method for probabilistic sampling was used as a sampling method. Sociodemographic Characteristics Form and Father Role Perception Scale were used to collect the data. The data were evaluated by using the percentage distributions, average, Mann Whitney U and Kruskal Wallis analysis in SPSS 20 package program.

RESULTS: Of the fathers who participated in the study, 42.6% were in the 31-36 age group, 88.8% were nuclear families, 45.7% were married for 6-10 years, 39.9% were workers, 64.9% of them had 1-2 children, 55.9% of them were between 18-25 years old and 57.4% did not receive information about paternity. A significant relationship was found between the BRA score and the family type and the age at which the father was first ($p<0.05$). It was found that there was no statistically significant relationship between the status of education, age group, duration of marriage, occupation, place of living, education of spouse, age of fatherhood, relationship with his father, and information about getting information about fatherhood ($p>0.05$).

CONCLUSION: It was determined that there was a relationship between the age of father and family type for the first time.

KEY WORDS: Father’s role, Father role perception scale, family, child

GİRİŞ

Toplumun en küçük birimi olan ailenin insan hayatında önemli bir yeri vardır. Bireylerin ruh ve beden sağlığı için gerekli sevgi, şefkat ve bakımı bulabilecekleri en doğal ortam ailedir. Anne ve babaların çocuklarıyla ilişkileri dünyayı ya güvenli ve yaşamaya değer ya da korkulacak, güvensiz bir yer olarak algılamalarına neden olmaktadır¹. Babanın çocuğu ile kurduğu bağ büyük önem taşır. İlk beş yıllık yaşantıda baba kilit bir role sahiptir. Altı yaşına gelmiş bir çocukta kişiliğin temel yapısı oluşmaktadır². Aile içinde katılımcı davranış sergileyen babaların çocukları bilişsel gelişimde, dil gelişiminde, akademik başarıda olumlu gelişime sahip olmaktadır³. Babanın, kız ve erkek çocuğun cinsel gelişimi üzerinde önemli bir yeri bulunmaktadır. Buna göre erkek çocuğunda cinsiyet kavramının ortaya çıkarılmasında, kız çocuğundaysa karşı cinse duyulan ilginin şekillenmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Babanın çocuğuna karşı artan ilgisi çocuğun girişimci davranışlarını ve empati kurma becerisini olumlu yönde etkilemektedir. Çocukta hem sosyal hem de duygusal gelişim ilerleme kaydetmektedir⁴. Babaların çocuklarının hayatı üzerinde önemi düşünüldüğünde, babalığın tanımlanması ve babalık rolünün algısının ifadesi önem kazanmaktadır. Bununla birlikte, babalığın tanımlanmasının ve babalık rollerinin ifadesi toplumlara ve içinde bulunulan zamana göre değişiklik gösterdiği bilinmektedir. Babalık; hamilelik sürecinden başlayarak yaşam boyu devam eder. Uyanık ve arkadaşlarına göre (2015), “Babaların çocukları ile birlikte etkili zaman geçirerek çocuklarını bağımsız davranmaya teşvik etmesi, sosyal etkileşime girmesi ve çocuklarına zengin uyarıcılar sunması çocukların bilişsel, dil, sosyal ve duygusal alandaki gelişimini desteklemektedir.” Her ne kadar yaşamın tüm evrelerinde babalar vazgeçilmez olsalar da yapılan çalışmalar erken çocukluk döneminin baba-çocuk ilişkisi ve babalık rolünün şekillenmesinde kritik bir dönem olduğunu vurgulamaktadır⁵. Babalık rolü, hem toplumsal beklentiler ve toplum tarafından biçilen rolü, hem de kişinin bu rolü üstlenme biçimini ifade etmektedir. Bireylerin ve toplumsal yapının babalık rolünü nasıl algıladığı, babalık rolünün nasıl tanımlandığına ve ortaya konan babalık rolüne etki etmektedir⁶. Babanın cinsiyet rolüne ilişkin tutumlarını, eğitimi, yaşı, psikolojik özellikleri, kendi babasıyla ilişkisi, annenin tutumu, annenin çalışma durumu, anne ve babanın evlilik ilişkisi, çocuğun yaşı ve cinsiyeti gibi önemli faktörler etkilemektedir. Babalık, eşin gebe olduğu anlaşıldığı anda başlar. Erkekler baba kimliğini, gebelikle başlayıp doğum sonrası devam eden üç yıllık süreçte edinerek geliştirir^{7,8}. Daha önceleri aile-çocuk ilişkilerine yönelik çalışmalarda

anne ile olan ilişkiler daha ön plana çıkmakta ve annenin önemi vurgulanmaktayken, günümüzde babanın çocuğun gelişiminde çok önemli bir rolünün olduğu benimsenmeye başlanmış; babaların çocukların eğitimleriyle daha fazla ilgilenmeleri, ailedeki baba-çocuk ilişkisinin niteliğini de arttırmıştır. Bunun sonucu olarak, baba ile olan ilişkilere, tutumlara, rollere ve algılara yönelik araştırmalar da artmıştır⁹. Bu araştırma Aydın il merkezinde 0-6 yaş çocuğa sahip olan babaların babalık rolü algısı ve bununla ilişkili faktörleri belirlemeyi amaçlamaktadır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın tipi, yeri ve zamanı

Bu araştırma tanımlayıcı tipte planlanmıştır. Araştırma verileri Ekim–Aralık 2018 tarihleri arasında Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesine başvuru yapan 0-6 yaş arası çocuğu olan babalardan elde edilmiştir.

Araştırmanın evreni ve örnekleme

G*power programı kullanılarak 0.05 hata payı, 0.95 güç, 0.20 etki büyüklüğü değerleri alınarak yapılan hesaplamada minimum örneklem büyüklüğü 181 olarak belirlenmiştir¹. Örneklem seçiminde olasılıksız örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi (0-6 yaş çocuğu olan babalar) kullanılmıştır. Minimum 181 kişiye ulaşmak hedeflenerek araştırmaya katılmaya gönüllü 0-6 yaş çocuğu olan 188 baba örnekleme oluşturmuştur.

Veri toplama araçları ve uygulama

Araştırma verilerinin toplanmasında “Sosyodemografik Özellikler Formu” ve “Babalık Rolü Algı Ölçeği” kullanılmıştır.

Sosyodemografik Özellikler Formu: Araştırmacılar tarafından hazırlanmış, 21 sorudan oluşan bir formdur. Bu formda babaların ve ailenin yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik süresi, ilk baba olma yaşı, babalıkla ilgili bilgi alma durumu, bilgiyi kimden aldığı gibi sosyodemografik özellikler yer almaktadır.

Babalık Rolü Algı Ölçeği (BRAÖ): Babaların babalık rolü algısını belirlemek üzere 1999 yılında Kuzucu tarafından geliştirilerek, geçerlik ve güvenilirliği yapılan “Babalık Rolü Algı Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek 5 dereceli Likert türü bir ölçektir. Ölçekte babalık rolü algısı; 14’ü olumlu (1, 3, 5, 6, 7, 9, 10, 13, 14, 15, 17, 18, 19, 21), 11’i olumsuz (2, 4, 8, 11, 12, 16, 20, 22, 23, 24, 25) olmak üzere 25 ifade ile ölçülmektedir. “Babalık Rolü Algı Ölçeği”nde maddelerin karşısına katılımcıların yargılarını belirtecekleri 5 basamak bulunmaktadır. Bu basamaklar 1-Hiç uygun değil, 2-Pek uygun değil, 3-Kararsızım, 4-Kısmen uygun, 5-Tamamen uygun şeklindedir.

Ölçekten alınan puanın yüksek olması, babaların, babalık rolü algısının olumlu olduğunu göstermektedir. Ölçekten en düşük puan 25, en yüksek ise 125 puan alınmaktadır. Orijinal ölçeğin Cronbach Alfa Katsayısı 0.75 olarak belirtilmiştir¹⁰. Bu araştırmada ise, Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 0.77 olarak bulunmuştur. Araştırma verilerini toplamaya başlamadan önce araştırma kapsamındaki babalara, araştırmanın amacı belirtilerek sözlü onam alınmıştır. Araştırma verileri araştırmacılar tarafından hastaneye başvuru yapan ve araştırmaya katılmayı kabul eden 0-6 yaş çocuğu olan babalar ile yüz yüze görüşme yöntemi kullanılarak toplanmıştır.

Araştırma İzni

Araştırmaya başlamadan önce, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan kurul kararı ve araştırmanın yapılacağı Aydın Kadın Doğum ve Çocuk Hastalıkları Hastanesi Müdürlüğü'nden yazılı izin alınmıştır.

Verilerin istatistiksel çözümlenmesi

Elde edilen veriler, SPSS 20 paket programında yüzdeler dağılımlar, ortalama, Mann Whitney U ve Kruskal Wallis analizi kullanılarak değerlendirilmiştir.

BULGULAR

Araştırmaya katılan babaların %42.6'sı 31-36 yaş grubunda, %34'ü üniversite mezunu, %88.8'i çekirdek aile, %45.7'si 6-10 yıldır evli, %39.9'u işçi, %44.1'i ilçede yaşamakta, %42.6'sının eşi ilkököl mezunu, %39.9'unun eşi ev hanımı, %64.9'u 1-2 çocuğa sahip, %55.9'unun ilk baba olma yaşı 18-25 arasında, %77.7'si kendi babası ile ilişkisini "iyi" olarak değerlendiriyor, %57.4'ü babalıkla ilgili bilgi almamış, babalıkla ilgili bilgi alanların %46.2'si kitap, gazete ve dergilerden bilgi almıştır (Tablo 1).

Babalık Rolü Algı Ölçeği'nden alınan puan ortalaması 86.49 ± 7.87 (min:68, max:125)'dir.

BRAÖ puan ortalaması ile aile tipi, ilk kez baba olma yaşı arasında anlamlı bir ilişki olduğu görülmüştür ($p < 0.05$). Aile tipi çekirdek olanların BRAÖ puan ortalaması 86.82 ± 8.08 , geniş aile tipine sahip olanların ise 80.44 ± 5.39 olduğu belirlenmiştir (Tablo 2). Çekirdek aileye sahip olanların BRAÖ puan ortalaması geniş aileye sahip olanlara göre daha yüksek bulunmuştur. İlk kez baba olma yaşı 36 ve üzeri olanların BRAÖ puan ortalaması 104.37 ± 10.22 olduğu ve yaş arttıkça BRAÖ

puan ortalamasının anlamlı düzeyde arttığı saptanmıştır (Tablo 2).

Tablo 1. 0-6 Yaş Çocuğu Olan Babaların Sosyodemografik Özellikleri

Değişkenler	n	%
Yaş Grubu		
18-25	15	8.0
26-30	37	19.7
31-36	80	42.6
37 ve üzeri	56	29.8
Eğitim Düzeyi		
Okuryazar değil	5	2.7
İlkokul	62	33.0
Lise	57	30.3
Üniversite	64	34.0
Aile Tipi		
Çekirdek	167	88.8
Geniş	21	11.2
Evlilik süresi		
1-5 yıl	44	23.4
6-10 yıl	86	45.7
11 yıl ve üzeri	58	30.9
Meslek		
Çalışmıyor	16	8.5
İşçi	75	39.9
Memur	42	22.3
Özel sektör	55	29.3
Yaşayan yer		
Köy	45	23.9
İlçe	83	44.1
İl	60	31.9
Eşinin eğitim durumu		
Okuryazar değil	10	5.3
İlkokul	80	42.6
Lise	62	33.0
Üniversite	36	19.1
Eşinin Mesleği		
Ev Hanımı	75	39.9
İşçi	60	31.9
Memur	53	28.2
Çocuk sayısı		
1-2	122	64.9
3-4	53	28.2
5 ve üzeri	13	6.9
İlk baba olma yaşı		
18-25	105	55.9
26-30	69	36.7
31-35	12	6.4
36 ve üzeri	2	1.1
Kendi babası ile ilişkisi		
İyi	146	77.7
Kötü	42	22.3
Babalık ile ilgili bilgi alma		
Aldım	80	42.6
Almadım	108	57.4
Bilgi alma kaynakları (alan:80)		
Kitap-gazete-dergi	37	46.2
Tv-internet	31	38.7
Sağlık Personeli	12	15

BRAÖ puan ortalaması ile eğitim durumu, yaş grubu, evlilik süresi, meslek, yaşanan yer, eşinin eğitim durumu, ilk kez baba olma yaşı, kendi babası ile ilişkisi, babalık ile ilgili bilgi alma ve bilgi alma kaynakları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$) (Tablo 3).

BRAÖ puan ortalaması; lise mezunu olanlarda 87.57 ± 9.41 , 18-25 yaş grubunda bulunanlarda 90.53 ± 13.9 , 11 yıl ve üzeri evli olanlarda 86.61 ± 7.92 , işçi olanlarda 87.24 ± 8.09 , ilde yaşayanlarda 88.03 ± 9.96 , eşinin eğitim durumu okuyazar olmayanlarda 89.20 ± 9.76 , kendi babası ile ilişkisi iyi olanlarda 86.52 ± 8.04 , babalık ile ilgili bilgi alanlarda 86.97 ± 8.95 , bilgi alma kaynakları kitap, gazete, dergi olanlarda 89.32 ± 10.14 olarak saptanmıştır (Tablo 3).

Tablo 3. Babalık Rolü Algı Ölçeği ile Sosyodemografik Özellikler Arasındaki İlişki

Değişkenler	OrtSS	Test	p değeri
Eğitim durumu			
Okuyazar değil	86.0±9.53	KW:0.80	p>0.05
İlkokul	86.37±7.66		
Lise	87.57±9.41		
Üniversite	85.68±6.77		
Yaş grubu			
18-25	90.53±13.9	KW:0.95	p>0.05
26-30	85.70±6.45		
31-36	85.88±6.70		
37 ve üzeri	86.80±8.0		
Aile tipi			
Çekirdek	86.82±8.08	MWU:1117	p<0.05
Geniş	80.44±5.39		
Evlilik süresi			
1-5 yıl	88.11±9.55	KW:2.129	p>0.05
6-10 yıl	85.58±6.81		
11 yıl ve üzeri	86.61±7.92		
Meslek			
Çalışmıyor	86.75±5.79	KW:5.34	p>0.05
İçgi	87.24±8.09		
Memur	84.47±7.24		
Özel sektör	86.94±8.46		
Yaşanan yer			
Köy	84.97±7.06	KW:2.94	p>0.05
İlçe	86.20±6.32		
İl	88.03±9.96		
Eşinin eğitim durumu			
Okuyazar değil	89.20±9.76	KW:2.46	p>0.05
İlkokul	87.12±8.40		
Lise	85.80±6.95		
Üniversite	85.52±7.64		
İlk kez baba olma yaş			
18-25	95.69±10.88	KW:16.64	p<0.05
26-30	100.40±10.12		
31-35	100.20±12.05		
36 ve üzeri	104.37±10.22		
Kendi babası ile ilişkisi			
İyi	86.52±8.04	MWU:2868	p>0.05
Kötü	86.02±7.0		
Babalık ile ilgili bilgi alma			
Aldım	86.97±8.95	MWU:4118	p>0.05
Almadım	86.13±6.98		
Bilgi alma kaynakları			
Kitap-gazete-dergi	89.32±10.14	KW:3.305	p>0.05
Tv-internet	85.78±6.97		
Sağlık Personeli	86.0±8.57		

TARTIŞMA

Babaların BRAÖ'nden aldıkları toplam puan ortalamasının 86.49 ± 7.87 olduğu saptanmıştır. BRAÖ'nden alınabilecek en yüksek puan 125 olduğu için babaların babalık rolü algılarının iyi olduğu görülmektedir. Eğitim durumuna göre toplam BRAÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel düzeyde anlamlı olmadığı belirlenmiştir. Kuruçırak'ın (2010) çalışmasında, babalık rolü algısı ve eğitim düzeyi arasında anlamlı bir fark olduğu belirtilmektedir¹¹. Poyraz'ın (2007)'de çalışmasında da, öğrenim durumu ve BRAÖ puanları arasında ilişki anlamlı bulunmuştur¹². Telli ve Özkan (2016)'da, Poyraz (2007)'de yürüttükleri çalışmada babalık rolü algısı ile eğitim düzeyinin ilişkili olduğunu bildirmiştir^{12,13}. Yapılmış çalışma sonuçlarından farklı olarak bu çalışmada eğitim durumunun babalık rolü algısını etkilemediği, araştırma kapsamına alınan babaların içinde düşük eğitim düzeyine sahip olanların az olması bu sonuç üzerinde etkili olabilir. Yaş gruplarına göre toplam BRAÖ puan ortalamaları arasındaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır. Kuruçırak (2010) araştırmasında, Telli ve Özkan (2016), yaptıkları çalışmada yaş ile babalık rolü algısı arasında istatistiksel bir ilişki bulunmadığını belirtmiştir. Araştırma sonucumuzdan farklı olarak Poyraz (2007) babanın yaşının artması ile BRAÖ puan ortalamasının arttığını bildirmiştir¹¹⁻¹³. Araştırmada aile yapısına göre toplam BRAÖ puan ortalamaları incelendiğinde, çekirdek aile yapısına sahip babaların babalık rolü algı puan ortalamasının, geniş aile tipine sahip olan babalara göre yüksek olduğu ve gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu saptanmıştır. Gültekin Akduman ve Türkoğlu'nun (2013) yapmış olduğu çalışmada, çekirdek aile yapısında olan babaların babalık algısı yüksek bulunmuştur⁸. Poyraz'ın (2007) çalışmasında da, çekirdek aile yapısında olan babaların babalık algılarının daha fazla olduğu saptanmıştır¹². Telli ve Özkan (2016)'da araştırma sonucunda çekirdek aileye sahip olan babaların babalık rolü algı puanını geniş aileye sahip babalara göre daha yüksek bulmuştur¹³. Araştırma sonuçları yapılan çalışma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Çekirdek ailede babanın, babalık rolünü daha etkili yaşayabilmesi babanın babalık rolü algısını yükseltmiş olabileceğini düşündürmektedir. Evlilik süresine göre toplam BRAÖ puan ortalamalarına bakıldığında, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlılık olmadığı saptanmıştır. Telli ve Özkan (2016) çalışmasında evlilik süresi ile babalık rolü algı ölçeği puan ortalamasının ilişkili olmadığını belirtmiştir¹³. Evlilik süresinin babaların babalık algısını etkilemediğini göstermektedir. Babaların çalışma durumlarına göre BRAÖ puan ortalamaları incelendiğinde, arada önemli bir ilişki bulunamamıştır.

Önceki yürütülen çalışmalar incelendiğinde Telli ve Özkan (2016) çalışmasında memur olan babaların BRAÖ puan ortalamasının işçi olan babaların BRAÖ puan ortalamasına göre daha yüksek olduğunu bildirmiştir¹³. Kuruçırak'ın çalışmasında da işin statüsü arttıkça babalık rolü algısının arttığı bulunmuştur¹¹. Literatür sonuçlarından farklı olarak yürütülen bu çalışmada babaların çalışma durumu babalık rolü algısını etkilememiştir. İl merkezinde yaşayan babaların BRAÖ puan ortalamaları köy ve ilçede yaşayanlara göre daha yüksektir. İl merkezinde yaşayanların babalık rolüne ilişkin bilgi kaynaklarına daha rahat ulaştığı düşünülebilir. Bununla birlikte ilk kez baba olma yaşına göre BRAÖ puan ortalamaları arasındaki ilişkinin istatistiksel düzeyde anlamlı olduğu görülmüştür. İlk kez baba olma yaşı 36 ve üzeri olanların BRAÖ puan ortalamalarının diğer yaş gruplarına göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Telli ve Özkan (2016), Seçer ve ark. (2007) ile Gültekin Akduman ve Türkoğlu'nun (2013) çalışmalarında da, ilk kez baba olma yaşı arttıkça babalık rolü algısını arttığı belirtilmiştir^{3,13,14}. Yapılan bir diğer çalışmada genç babaların babalık rolünü gerçekleştirmede zorlandıkları bulunmuştur¹⁵. Araştırma bulguları daha önce bu konuda yapılan çalışma bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Adölesan dönemde baba olanlar, çocuğu gelecekleri için bir engel olarak algılamakta ve rol karmaşası yaşayarak daha depresif bir ruh haline girmektedir. Bu sonuçlar yaş ilerledikçe babaların daha olgunlaşarak tecrübe kazanmasının da etkisi ile babalık rolüne daha kolay uyum sağladıklarını göstermektedir.

Kendi babası ile ilişki durumu ve BRAÖ puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark görülmedi. Bizim çalışmamız ile benzer şekilde Telli ve Özkan (2016) araştırma sonuçlarında babası ile olan ilişki durumunun BRAÖ puan ortalamasını etkilemediğini belirtmiştir¹³. Babalıkla ilgili bilgi alma durumunun BRAÖ puan ortalaması ile ilişkili olmadığı saptandı. Bizim araştırma sonuçlarımızdan farklı olarak Telli ve Özkan (2016) yaptıkları çalışmada babalıkla ilgili bilgi alan babaların babalık rolü algısının yüksek olduğunu ve bilgi almayan babalar ile aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu bulmuştur¹³. Bilgi alma kaynakları ile BRAÖ puan ortalaması arasında istatistiksel düzeyde anlamlı bir farklılık bulunmadı. Telli ve Özkan (2016) araştırmasında babalıkla ilgili bilgi alınan kaynaklara göre toplam BRAÖ puan ortalamaları incelendiğinde, babalık puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı bulunmuştur. Telli ve Özkan (2016)'nın çalışması ile araştırma bulgularımız benzer olarak bulunmuştur¹³. Bu araştırmanın verilerinin özbildirime dayalı olması,

araştırmaya katılan kişiler ile sınırlı olması araştırmanın kısıtlılıklarındandır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Babalık rolü algısı aile tipinden, yaşanan yerden ve ilk kez baba olma yaşından etkilenmektedir. Babalık rolü algısını farklı sosyodemografik özelliklere sahip gruplarda inceleyerek karşılaştırma yapmak önerilebilir. Babalık rolü algısını olumlu yönde etkileyecek müdahale çalışmalarının yapılarak sonuçların karşılaştırılması yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Telli, A. A. ve Özkan, H. 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *In Sağlık Bilimleri Enstitüsü Ebelik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi*. 2014; Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
2. Tezel F, Özbey S. Okul öncesi eğitim programlarında uygulanan aile katılım çalışmalarında baba katılımının yeri ve önemi. *Aile ve Toplum Eğitim Kültür ve Araştırma Dergisi*. 2009; 5:30-39.
3. Gültekin Akduman G, Türkoğlu D. Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rollerini algılamaları ile çocuklarının davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Aile Çocuk ve Eğitim Dergisi*. 2013;1:1-17.
4. Ergin A, Özdilek R. Değişen babalık rolü ve erkek sağlığına etkileri. *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma Dergisi*. 2014;11:3-8.
5. Uyanık Ö, Kaya Ü, Kızıltepe Gİ, Yaşar MC. An investigation of the relationship between fathers and their children at preschool level. *Journal of Theoretical Educational Science*. 2016;9(4):515-531.
6. Kuzucu Y. Değişen babalık rolü ve çocuk gelişimine etkisi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2011;4:79-91.
7. Zeybekoğlu Ö. Günümüz erkeklerin gözünde babalık ve aile. *Mediterranean Journal of Humanities*. 2013;3:297-328.
8. Gültekin Akduman G, Türkoğlu D. Okul öncesi dönem çocuğu olan babaların babalık rollerini algılamaları ile çocuklarının davranış problemleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *ACED*. 2013;1:1-17.
9. Tezel Şahin, F. ve Cevher Kalburan, N. (2009). Aile eğitim programları ve etkililiği: dünyada neler uygulanıyor? *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2009; 25:1-10.
10. Kuzucu Y. Babalarıyla Çatışma Düzeyi Yüksek ve Düşük Olan Ergenlerin ve Babalarının Babalık Rolüne İlişkin Algılarının Karşılaştırılması. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 1999, Yüksek Lisans Tezi.
11. Kuruçırak Ş. 4-12 aylık bebeği olan babaların, babalık rolü algısı ile bebek bakımına katılımı arasındaki ilişki. *Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doğum ve Kadın Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı*. Yüksek Lisans Tezi, 2010, Antalya: Akdeniz Üniversitesi.
12. Poyraz M. Babaların babalık rolünü algılamalarıyla kendi ebeveynlerinin tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı*. Yüksek Lisans Tezi, 2007, Ankara: Gazi Üniversitesi.
13. Telli A, Özkan H. 3-6 yaş grubu çocuğu olan babaların babalık rolü algısı ve etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *İzmir Dr. Behçet Uz Çocuk Hastanesi Dergisi*. 2016;6(2):127-134.
14. Seçer, Z. Çeliköz, N. ve Yaşa, S. Bazı kişisel özelliklerine göre okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden çocukların babalarının babalığa yönelik tutumları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 2007;(18), 425-438.
15. Bartlett E. The effects of fatherhood on the health of men: a review of the literature. *Jmgh*, 2004,1:159-169.

